

Remiss - Förslag till ändringar i läroplaner vad gäller kunskapsområdet sex och samlevnad

Sammanfattning

Förslagen omfattar ändringar i läroplanerna för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen för att bättre stödja skolformernas utbildning och undervisning inom kunskapsområdet sex och samlevnad.

Utbildningsnämnden lämnar synpunkter på de förändringar som föreslås för läroplanerna för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan samt vuxenutbildningen.

Utbildningsnämnden ställer sig positiv till huvuddelen av de föreslagna ändringarna.

Utbildningsnämnden vill särskilt trycka på vikten av en översyn av övriga delar av läroplanerna, så att även det ämnesintegrerade innehållet förtydligas i enlighet med föreslagna skrivningar.

Beslutsunderlag

Utbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse den 8 april 2019 dnr UN2019/0291.

Skolverket Remiss avseende förslag till ändringar i läroplaner vad gäller kunskapsområdet sex och samlevnad 25 mars 2019
Dnr 2018:01394

Barnets bästa

Undervisning om sexualitet, relationer, kropp, identitet och normer är i högsta grad en fråga för barn och om barns rättigheter. Genom god undervisning om sexualitet och relationer stärks barns förmåga att fatta goda beslut om sin kropp och sin sexuella hälsa.

Undervisning om sexualitet och relationer har varit obligatorisk i svenska skola sedan 1955, men innehållet har varit otydligt, och forskning har visat att många barn och elever inte får de kunskaper

2019-04-05

Diarienummer

UN 2019/0291

de har rätt till. Alla förändringar i skolans styrdokument som förtydligar och fördjupar kunskapsinnehållet som rör sexualitet och relationer stärker också barns rätt till kunskap och barns förmåga att göra egna val.

Bakgrund

2018 fick Skolverket i uppdrag av regeringen att se över läroplanerna med hänseende till skrivningar kring undervisning i sex och samlevnad. Uppdraget syftade till att stärka kvalitén och likvärdigheten i skolans sex- och samlevnadsundervisning. Skolverket fick i uppdrag att särskilt beakta hur frågor som rör hedersrelaterat våld och förtryck, samtycke samt pornografi synliggörs i undervisningen.

Förslagen från Skolverket omfattar ändringar i läroplanerna för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen för att bättre stödja skolformernas utbildning och undervisning inom kunskapsområdet sex och samlevnad.

Utbildningsnämndens synpunkter

Utbildningsnämnden väljer att lämna synpunkter på de förslag som gäller för gymnasieskola, gymnasiesärskola samt vuxenutbildning.

Skolverkets förslag till ändringar i läroplanerna är väl genomarbetat och förslagen passar väl in i övrig läroplanstext. De överväganden som Skolverket presenterar är befogade och välgrundade.

I Skolverkets förslag föreslås skrivningar bli gemensamma för alla de föreslagna skolformerna, vilket utbildningsnämnden ser som positivt. Genom att skapa gemensamt språk i läroplanerna synliggörs den viktiga progression för kunskapsområdet som bör löpa genom alla skolåren. Att även läroplanen för vuxenutbildningen föreslås få skrivningar om sexualitet, relationer och hälsa ser utbildningsnämnden som positivt.

Ett av huvudförslagen är att genom nya formuleringar i läroplanerna ändra benämningen av kunskapsområdet från "sex och samlevnad" till "sexualitet och relationer". Ett nytt stycke där kunskapsområdets bredd tydligt framgår, föreslås i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

Utbildningsnämnden anser att den argumentation som Skolverket för är relevant och övertygande. Ett förändrat begrepp ger flera goda följdverkningar, främst genom att förtydliga skolans uppdrag att lyfta hela begreppet sexualitet, och inte endast fokusera på de delar som kan kopplas till sexuell praktik, och genom att byta begreppet "samlevnad" mot det mer relevanta och moderna "relationer" öppnas ytterligare kunskapsinnehåll kring ett flertal olika relationer och

2019-04-05

Diarienummer

UN 2019/0291

relationsnormer. Utbildningsnämnden vill påpeka att det kan behövas ett implementeringsarbete från Skolverkets sida för att synliggöra förtydligandet och den språkliga förändringen.

Skolverkets förslag betonar att området ska behandlas återkommande, vilket Utbildningsnämnden ser som positivt. Genom tydligare skrivningar i läroplanen ökar förståelsen för hur god preventiv undervisning bör genomföras och planeras.

Skolverkets förslag betonar att utbildningen ska främja elevernas hälsa, bidra till deras förståelse för egna och andras rättigheter, förmedla betydelsen av frivillighet, ömsesidighet och respekt. Utbildningsnämnden ser positivt på att stärka arbetet för elevers hälsa, och att förtydliga att även undervisningsinnehåll och kunskapsinnehåll är en del av skolans hälsofrämjande arbete. Vidare är det positivt att elevers förmåga att handla i enlighet med sina och andras rättigheter stärks.

Skolverkets förslag lyfter vikten av att utveckla elevernas kritiska förhållningssätt till framställningar av relationer och sexualitet. Utbildningsnämnden ser det som ett bra förslag att förtydliga ett källkritiskt förhållningssätt, men vill påpeka att lärares kunskap och förmåga att lyfta frågor som rör framställningar av sex och sexualitet behöver stärkas, i syfte att kunna bedriva undervisning av hög kvalitet.

Att rektorns övergripande ansvar för organisationen av utbildningen inom området förtydligas, ser utbildningsnämnden som positivt, och att kunskapsområdet lyfts ut i en egen skrivning ger undervisningen om sexualitet och relationer extra tyngd.

Utbildningsnämnden ställer sig fundersamma till formuleringen (under 2.1) "kritiskt granska och värdera normer, påståenden och förhållanden", då värdering av normer kan öppna upp för elever att kränka varandra i undervisningen, och uttrycka åsikter som går stick i stäv med läroplanens intention.

Vidare vill utbildningsnämnden trycka på att de föreslagna förändringarna i läroplanerna ställer höga krav på lärares och skolledares kompetens och förståelse för kunskapsinnehållet kring sexualitet och relationer, och att Skolverket bör säkerställa att fördjupad kompetensutveckling erbjuds alla lärare och skolledare i syfte att säkerställa att elever får den undervisning och de kunskaper de har rätt till.

Avslutningsvis vill utbildningsnämnden påtala vikten av en samlad översyn av läroplanerna i syfte att säkerställa att det förtydligade innehållet kring sexualitet och relationer som föreslås även genomsyrar såväl ämnes- och kursplaner som kunskapskrav.

2019-04-05

Diarienummer

UN 2019/0291

Ordförandes förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslås besluta

att anta tjänsteskrivelsen som svar på Remiss - Förslag till ändringar i läroplaner vad gäller kunskapsområdet sex och samlevnad.

Stefan Norrestam
Utbildningsdirektör

Sara Alfredsson
Utvecklingsledare

Beslut expedieras till:

Akten
Skolverket